

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

ahaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravišča v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznaki se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Z mesecem marcijem poteče naročnikom četrtnikom naročilo. Prosimo torej, naj se podvizajo nadalješnje naročnine doposlati, da se jim dopošiljanje lista ne pretrga ali ustavi. List stane do 1. julija 80 kr., do 1. oktobra 1 fl. 60 kr. in do konca leta 2 fl. 20 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštinih nakaznicah.

Upravništvo.

Učiteljske v Mariboru mora slovensko biti.

(Govor č. g. Božidara Raiča v državni zbornici, po stenografskem zapisniku.)

Novi naš slovenski poslanec č. g. Božidar Raič dobil je prvič priliko v državnem zboru spregovoriti, ko so prišle ljudske ali mali šole na dnevni red in razgovor. Govoril pa je besedo do besede tako!

„Visoka zbornica! Lepi Mali Štajer ima vsled duhovniškega imenika Labodskega 467,000 ljudi; med temi po poslednjem številjenju ljudstva 41,000 Nemcev, drugi so Slovenci. Poleg teh še je na meji Sekovske vladikovine 15,000 — 20,000 Slovencev in po priliki ravno toliko v Gradci. Po takem biva na Malem Štajerji okolo 450,000 Slovencev. Ti imajo 160 slovenskih, 75 slovensko-nemških šol. Potem še je 14 šol z nemškim poučnim jezikom.

Prijetno bi bilo, da so šole, ktere se imenujejo slovenske, tudi resnično slovenske. Mestoma uže v prvem razredu, indi v drugem in tretjem šolskem letu muči se mladina z drugim deželnim jezikom. V slovensko-nemških šolah se uže v prvem šolskem letu uči drugi deželni jezik. V nemških šolah se samo nemščina uči, slovenščina pa ne, iznemši nekatere slučaje in to prostovoljno. Okrajni šolski svet v Ptuiji je predlagal, da se pred četrtilim ali petim letom ne bi počinalo s poukom drugega deželnega jezika. Oziroma na ta predlog je okrajna učiteljska skupščina dne 6. julija 1882 nekoliko dalje stopila; bilo je namreč ondi s 33 proti

21 glasom sklenjeno, da se drugi deželni jezik v narodnih šolah naj ne uči, in sicer zato ne, ker temu so nasproti ukoslovno - detovodni in znanstveni razlogi. Ker so detovodi tako sklenoli, podprli je ta predlog tudi okrajni šolski svet in stvar je bila poslana deželnemu šolskemu svetu. Od dne 7. januarja 1883, broj 88, dospel je z Grada ukaz, kder se veli, da naj vse pri starem običaji ostane. A običaj bil je v raznih dobah in tudi v raznih učilnicah jako različen. To je nedolžnost. Hoteli smo poizvedeti, kedaj bi se naj počel pouk v drugem deželnem jeziku ali poprek, jeli bi se počelo ali ne. — Deželni šolski svet v tem ničesar določnega ni povedal; sklical se je sicer na naredbo od dne 14. septembra 1870, kder se velevala: *ako bi se v narodnih šolah naj učil drugi deželni jezik, naj se na to gleda, da se učenec najprvo dobro pouče v čitanji in pisanji in imajo v tem trdno podlago.* Kedaj se to naj zgodi, razsoditi imajo detovodi in ukoslovci. Najbolji detovodi učijo, da narodne učilnice so dolžne otroke v materinščini poučevati, tako Komen-sky, Niemayer, dr. Karl Schmidt, Schrader, dr. Dittes, dr. Fr. Miklošič, tako tudi dr. Krona-wetter. (Veselost na levi). Poslednji je dne 20. aprila 1881 pisal. „V državi, kder morajo vsi narodi jednake dače plačevati in vsi narodi vsi jednako pravico, svojo narodnost gojiti.“ Po mojem mnenji je to povse zdravo načelo. Nadalje pravi isti: „Učenec mora v vseh učilnicah v svojem jeziku poučen biti.“ Mi na Spodnjem-Štajerskem ne pretiravamo, nego hočemo nekaj postavnega od više oblasti, da znamo, ob čem smo.

Za navedene šole imamo učiteljske v Mariboru, ktero je v prvej vrsti namenjeno za Slovenski del Štajerske, a to učiteljske je seveda nemško in slovenščino uči nek učitelj, kteri pre niti ne zna samostava „ko-rist“ sklanjati. Težko je slovenskemu učitelju kteri je 4 leta samo nemški pouk slušal, prirodo-